

Arkivreferanse
2024/2613

Dokumentdato
25.04.2025

Styre
Universitetsstyret

Styresak
38/25

Møtedato
08.05.2025

VEDTAKSSAK:

Retningslinje for forvaltning av statens eierinteresser i aksjeselskaper ved Universitetet i Bergen

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- [Styresak 89/24 Mål for eierstyring](#)
- Reglement om statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer [Rundskriv F-07-13](#)

Saken gjelder

Retningslinje for forvaltning av statens eierinteresser i aksjeselskaper ved Universitetet i Bergen, er en oppfølging av Retningslinje for erverv og forvaltning av aksjer ved UiB som ble omhandlet og vedtatt som del av styresak 12/16. I sak 89/24 *Mål for eierstyring* ble det informert om at denne retningslinjen skulle oppdateres. Endringene tar også inn i seg forhold som er satt på agenda etter gjennomgangen som ble gjort i 2024 knyttet til roller og habilitet i aksjeselskaper og stiftelser.

Hovedlinjene i saken

Den interne retningslinjen må ses i sammenheng med UiBs Mål for eierstyring (sak 89/24) og angir mer detaljert hvordan UiB skal forvalte eierskapet i overensstemmelse med gjeldende rammeverk og allment anerkjente eierstyringsprinsipper og -standarder. Retningslinjen bygger i hovedsak på Kunnskapsdepartementets reglement om statlige universiteters og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer, og særskilte retningslinjer for forvaltningen av statens eierinteresser i aksjeselskaper [Rundskriv F-07-13](#).

Det er Universitetsstyret som har det overordnede ansvaret for UiBs eierskap i aksjeselskap. Alle beslutninger truffet av andre enn styret, skal treffes etter delegasjon fra styret og på styrets ansvar.

I retningslinjen konkretiseres hvordan eierskapet skal utøves.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

I styresak 89/24 Mål for eierstyring ble vedtatt en tydeliggjøring av overordnede mål, kriterier og prinsipper for UiBs eierskap i aksjeselskap, og forventninger som universitetet har til selskapene.

I styresaken som legges fram på dette møtet konkretiseres hvordan UiB skal forvalte eierskapet i overensstemmelse med gjeldende rammeverk og allment anerkjente eierstyringsprinsipper og -standarder. Saken redegjør for hvilken myndighet og ansvar som ligger til ulike roller og hvordan utøvelse av eierskapet skal gjennomføres, både gjennom eierdialog og deltakelse på generalforsamlinger. Eierrollen skal utøves i henhold til aksjelovens bestemmelser selskapenes vedtekter. Aksjelovens ansvars- og rollefordeling mellom aksjonærer, styre og daglig leder skal ligge til grunn for UiBs eierutøvelse.

UiB skal være en aktiv eier og gjennom sin eierutøvelse bidra til å nå målene som er satt for selskapene og for universitetets eierskap.

Universitetsdirektøren er opptatt av å sikre en god oppfølging av styremedlemmer som utpekes. Styremedlemmene vil bli gitt opplæring i forbindelse med oppnevning. For å forebygge rollekonflikt og ivareta hensynet til habilitet, skal det ved nominasjon av ansatte ved UiB til styreverv alltid vurderes hvilke konsekvenser rollen vil kunne få for utførelsen av ordinære oppgaver ved UiB.

Forslag til vedtak

Universitetsstyret vedtar Retningslinje for forvaltning av statens eierinteresser i aksjeselskaper ved Universitetet i Bergen

29/04/2025/Kirsti R. Aarøen/Per Arne Foshaug

Vedlegg

- 1 Retningslinje for forvaltning av statens eierinteresser i aksjeselskaper ved Universitetet i Bergen

Retningslinje for forvaltning av statens eierinteresser i aksjeselskaper ved Universitetet i Bergen

1. Rammeverk for UiBs eierskap i aksjeselskap

UiBs interne retningslinjer for eierstyring og forvaltning av statens eierinteresser, er basert på følgende lover, reglement og retningslinjer

1.1 Statlige lover, regelverk og retningslinjer

- Lov om aksjeselskaper av 13. juni 1997 (Aksjeloven)
- Reglement for økonomistyring i staten (fastsatt 12.12.2003 med endringer, senest 20.12.2022)
- Universitets- og høyskoleloven av 1. april 2005 (endringer vedtatt 31/5-2024)
- Reglement om statlige universiteters og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer (rundskriv F-07-13, fastsatt av Kunnskapsdepartementet med virkning fra 01.09.2013)
- Meld. St. 6 (2022-2023): Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap. Statens direkte eierskap i selskaper
- Lov om endringer i foretakslovgivningen mm (kjønnssammensetning i styret) (fastsatt 20.12.2023)
- Årlige tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet

1.2 Internt regelverk for økonomiforvaltningen ved UiB

- Hovedregler for økonomiforvaltningen ved UiB (fastsatt av Universitetsstyret 12.02.2015)
- Mål for eierstyring (fastsatt av Universitetsstyret 28.11.2024)
- Styreinstruks og instruks for daglig ledelse ved UIB (fastsatt av Universitetsstyret 13.02.2025)

2. Intern retningslinje for forvaltning av statens eierinteresser i aksjeselskaper ved UiB

Den interne retningslinjen må ses i sammenheng med UiBs Mål for eierstyring og angir mer detaljert hvordan UiB skal forvalte eierskapet i overensstemmelse med gjeldende rammeverk og allment anerkjente eierstyringsprinsipper og -standards. Retningslinjen bygger i stor grad på Kunnskapsdepartementets reglement om statlige universiteters og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer, og særskilte retningslinjer for forvaltningen av statens eierinteresser i aksjeselskaper [Rundskriv F-07-13](#). Retningslinjen må også ses i sammenheng med Styreinstruks og instruks for daglig ledelse som ble vedtatt av Universitetsstyret 13. Februar 2025.

2.1 Myndighet, ansvar og oppgaver

Universitetsstyret har det overordnede ansvaret for UiBs eierskap i aksjeselskap. Alle beslutninger truffet av andre enn styret, skal treffes etter delegasjon fra styret og på styrets ansvar.

Universitetsstyret har ansvar for at UiBs utøvelse av eierskap skjer i henhold til Kunnskapsdepartementets særskilte retningslinjer for forvaltning av statens eierinteresser i aksjeselskaper.

Universitetsstyret skal;

- på grunnlag av særskilt fullmakt fra Kunnskapsdepartementet, fatte vedtak om opprettelse av aksjeselskap eller kjøp av aksjer
- fastsette institusjonsspesifikke retningslinjer for hvordan statens aksjer skal forvaltes.
- fastsette resultatmål for UiBs eierskap
- beslutte om UiB skal utarbeide egne eierskapsstrategier for enkeltelskaper
- årlig forelegges en oppdatert oversikt over aksjeselskap der UiB forvalter aksjer på vegne av staten
- gjøre periodiske evalueringer av UiBs samlede eierportefølje
- fatte vedtak om salg av aksjer

Rektor har fått delegert fullmakt fra Universitetsstyret til, i samråd med Universitetsdirektør, å;

- representere UiB på generalforsamlinger
- nominere kandidater til selskapenes styre eller valgkomiteer

Universitetsdirektøren er iht. styringsinstruksen ansvarlig for institusjonens utøvelse av eierskap i de selskapene hvor universitetet representerer staten. Universitetsdirektøren skal se til at eierskap utøves i tråd med retningslinjer gitt for status eierskap, at eierskapet er i tråd med universitetets akademiske kjerneverdier, institusjonens formål og etiske standard.

2.2 Etablering av eierskap

UiB er gjennom særskilt fullmakt fra Kunnskapsdepartementet, gitt myndighet til å organisere virksomhet som egne rettssubjekt og skaffe seg eierposisjon i andre selskaper. Vedtak om opprettelse eller eierskap i aksjeselskaper skal besluttet av Universitetsstyret. Dette gjelder også utvidelse av aksjekapital/endring av eierandel i eksisterende aksjeselskaper.

Hvis UiB ønsker å opprette eller delta i eiendoms- eller infrastrukturelskaper som reelt har en støttefunksjon for UiBs oppgaver, må det søkes om tillatelse til dette fra Kunnskapsdepartementet. UiBs forpliktelser overfor et slikt selskap skal dekkes innenfor UiBs økonomisk ressurser.

Finansielle plasseringer i eiendom, aksjeselskap eller annen virksomhet med det formål å sikre UiBs økonomiske fortjeneste, anses ikke å ha faglig interesse. Dette gjelder selv om fortjenesten kan brukes til å styrke den faglige aktiviteten ved UiB.

Kapitalinnskudd skal som hovedregel dekkes av UiBs virksomhetskapital. Unntaksvis kan det søkes om bevilgning fra Kunnskapsdepartementet for å dekke kapitalinnskuddet. Det er ikke adgang til å benytte tingsinnskudd.

Eventuelle eierposisjoner skal framgå av UiBs virksomhetsregnskap.

Når UiB organiserer aktivitet i egne rettssubjekt, skal det brukes aksjeselskap som organisasjonsform.

Dersom UiB i fellesskap med andre statsinstitusjoner oppretter et selskap, eller kjøper aksjer i selskap der staten eier aksjer, skal det inngås avtale om hvilken statsinstitusjon som skal ivareta statens eierskap.

2.3 Utøvelse av eierskapet

Kunnskapsdepartementet har gitt universitetet myndighet til å forvalte statens eierinteresser på vegne av departementet. Universitetsstyret er ansvarlig for at utøvelse av eierskap skjer i henhold til departementets særskilte retningslinjer for forvaltning av statens eierinteresser i aksjeselskaper. Som aksjeeier skal UiB forvalte statens eierskap i samsvar med alminnelige forvaltningsrettslige regler og innenfor Stortingets forutsetninger og vedtak.

Eierrollen skal utøves i samsvar med aksjelovens bestemmelser og selskapenes vedtekter. Aksjelovens ansvars- og rollefordeling mellom aksjonærer, styre og daglig leder skal ligge til grunn for UiBs eierutøvelse.

UiB skal være en aktiv eier og gjennom sin eierutøvelse bidra til å nå målene som er satt for selskapene og for universitetets eierskap.

UiB skal ha dialog med medeiere i selskapene når det er relevant.

Styring, oppfølging og kontroll skal tilpasses UiBs eierandel i selskapet, selskapets egenart, risiko og vesentlighet.

Deltakelse i selskapenes generalforsamlinger

Gjennom generalforsamlingen utøver aksjeeierne den øverste myndighet i selskapet. UiB skal sikre å motta og evt. innhente relevant, oppdatert og korrekt informasjon om selskapene for å kunne vurdere sakene som generalforsamlingen skal behandle. Dette danner grunnlag for formell utøvelse av eierrollen i generalforsamlingen, eventuell fremlegging av saker av viktighet for UiB, oppfølging av stortingsforutsetninger og -vedtak, samt oppfølging av eventuelle krav til avkastning og utbytte. Dette danner og grunnlag for nødvendig eierdialog og deltakelse på eiermøter.

UiB har fått fullmakt fra Kunnskapsdepartementet til å innkalle til generalforsamling i heleide aksjeselskaper. Generalforsamling skal avholdes innen 31.mai hvert år hvis ikke annet særskilt er besluttet av overordnet myndighet

Universitetsstyret har delegert generalforsamlingsfullmakten til Rektor.

Fullmakten kan delegeres videre, men ikke til ansatte ved UiB som har styreverv i det aktuelle selskapet.

Universitetsstyret har delegert fullmakt til å delta i eiermøter og eierdialog til Rektor.

Oppnevning av styremedlemmer og oppfølging av styret

Eierrollen innebærer å sikre at styresammensetningen i det enkelte selskap er hensiktsmessig i forhold til selskapets formål og eierskap.

Universitetsstyret har delegert oppnevningsmyndigheten til Rektor. Ved fratreden før oppnevningsperioden er ute, foretas ny oppnevning på samme måte.

Eierrollen innebærer å føre kontroll med at selskapets styre i sitt virke sikrer at selskapet utvikler seg og driver i samsvar med eiernes forutsetninger, slik disse er kommet til uttrykk gjennom vedtak i generalforsamlingen og i selskapets vedtekter.

Universitetet legger vekt på at styresammensetningen skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra det enkelte selskaps egenart. I tillegg skal styret i selskapet være sammensatt for å sikre at det har best mulig administrativ, økonomisk og organisasjonsmessig innsikt.

For å forebygge rollekonflikt og ivareta hensynet til habilitet, skal det ved nominasjon av ansatte ved UiB til styreverv alltid vurderes hvilke konsekvenser rollen vil få for utførelsen av ordinære oppgaver ved UiB.

Det skal gis nødvendig opplæring av de aktuelle personene som UiB oppnevner til styreverv i aksjeselskaper.

Rektor og universitetsdirektør skal ikke oppnevnes som styremedlemmer i aksjeselskaper.

UiB skal følge statens prinsipper for styrehonorering.

UiB følger forvaltningslovens bestemmelser for vurdering av habilitet. Dette innebære bla. at;

- Når en ansatt ved UiB er styremedlem, daglig leder eller har en annen formell rolle i et aksjeselskap, anses vedkommende ikke som inhabil i saker ved UiB som vedrører selskapet, som følge av denne rollekombinasjonen, jfr. Unntaksbestemmelsene i forvaltningslovens § 6, fjerde ledd, bokstav e nr. 2 andre setning, og fjerde ledd.
- For å ivareta unntak som følger av forvaltningsloven §6, fjerde ledd, kan en ansatt likevel være inhabil etter en konkret vurdering av vedkommende sin tilknytning til den enkelte sak.
- Ved inhabilitet skal vedkommende ikke forberede grunnlaget for, eller delta i avgjørelse, i den interne behandlingen ved UiB av den konkrete saken knyttet til aksjeselskapet.

Styremedlemmer oppnevnt av UiB informerer Universitetsdirektøren om forhold som vil kunne få betydning for UiB sin egen virksomhet, med de begrensninger som gjelder etter lovpålagt taushetsplikt.

Eierdialog med selskapene

UiB skal ha regelmessig eierdialog med selskapene. Dette er presisert i styresak 89/24 Mål for eierstyring.

Formålet er utveksling av informasjon om måloppnåelse og andre forhold av betydning, men UiB gir ikke instruksjoner eller pålegg til selskapene gjennom eierdialogen. UiBs styring, oppfølging og kontroll av selskapene skal tilpasses UiBs eierandel, selskapets egenart, risiko og vesentlighet.

Mål- og resultatoppfølging

Universitetsstyret har fastsatt overordnet mål kriterier for eierskap i styresak 89/24 Mål for eierstyring https://ekstern.filer.uib.no/ledelse/universitetsstyret/2024/2024-11-28/S_89-24M%C3%A5l-%20for-eierstyring.pdf

Basert på selskapenes rapportering og eierdialog skal UiB skal UiB foreta dokumenterte vurderinger av selskapenes oppnådde resultater, drift og økonomi i forhold til mål som er satt for selskapene og sikre at prinsippene for god eierstyring i staten er ivaretatt.

UiB skal også foreta en vurdering av selskapets ivaretagelse av samfunnsmessig ansvar og oppnåelse av sektorpolitiske mål. Det skal foretas en selvstendig vurdering av selskapets ikke-forretningsmessige mål, slik at oppnådde resultater kan etterprøves for de selskapene som i sine vedtekter ikke stiller krav om økonomisk utbytte.

Vurderingene legges til grunn for årlig rapportering til Universitetsstyret.

2.4 Rapportering

Universitetsstyret skal årlig bli orientert om UiBs eierinteresser i form av en oversikt over aksjeselskap som eies helt eller delvis av staten, og der universitetet har fått fullmakt til å forvalte aksjer på vegne av staten. Av oversikten skal framgå:

- selskapets aksjekapital
- statens eierandel i selskapet
- en kortfattet oversikt over selskapets formål og virksomhet
- andre forhold av betydning
 - økonomiske forhold knyttet til driften, økonomiske og andre mål som selskapene styrer etter og om spesielle utfordringer

Eventuelle eierposisjoner skal framgå av UiBs virksomhetsregnskap.

For de selskapene der UiB eier 100% og for selskaper som har 100% statlig eierskap, men der eierskapet forvaltes av UiB, skal innkallinger til ordinære og ekstraordinære generalforsamlinger sendes til Riksrevisjonen og Kunnskapsdepartementet. Riksrevisjonen og Kunnskapsdepartementet har rett til å være tilstede i disse generalforsamlingene.

2.5 Salg av aksjer

Salg av aksjer skal skje etter forretningsmessige prinsipper. Salg av aksjer skal behandles som eksterne inntekter og kan benyttes til institusjonens drift, men også til kapitalinnskudd. Resultatet av aksjesalg, hvor aksjer er finansiert over UiBs virksomhetskapi tal, vil inngå i UiBs virksomhetskapi tal.

Vedtak om salg av aksjer skal fattes av Universitetsstyret.